

återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta sådan fyllnad i den honom författningsenligt tillkommande pension, att pensionen jämte fyllnadsbeloppet uppgår till 5,000 kronor.

Stockholm den 19 april 1918.

Med undersåtlig vördnad.

Nr 130.

Godkänd av första kammaren den 20 april 1918.

Godkänd av andra kammaren den 20 april 1918.

Riksdagens skrivelse till Konungen, angående utredning i fråga om utsträckt undervisning i barnavård för kvinnor samt rörande statsunderstöd åt vissa barnavårdsanstalter och andra företag.

(Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 5.)

(Andra kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 7.)

Till Konungen.

Inom riksdagen hava av enskild motionär gjorts framställningar i syfte, att utredning måtte verkställas dels huruvida undervisning i barnavård för kvinnor borde i större utsträckning än nu vore fallet genom

statsåtgärder befrämjas, *dels ock* huruvida statsunderstöd borde beviljas barnavårdsanstalter och andra företag, som avsåge att omhändertaga och vårda späda barn eller som hade till uppgift att stödja hemuppföstran.

Till stöd för sin först omförmälda hemställan har motionären anfört huvudsakligen följande:

Önskemålet vore att *alla* kvinnor, oberoende av yrke och samhällsställning skulle vara pliktiga att före en viss ålder genomgå en godkänd kurs i barnavård. Härför krävdes icke allenast undervisningsanstalter utan även lärarkrafter, vilka inom den närmaste tiden troligen icke kunde ställas till förfogande. Däremot torde man kunna taga ett steg emot målet genom att å ena sidan medelst statsunderstöd sätta lämpliga anstalter i tillfälle att undervisa i barnavård, och å andra sidan genom att utbilda härför erforderliga lärarkrafter.

Vad först här avsedda *anstalter* anginge, låge det närmast tillhands, att barnavårdsundervisningen meddelades i skolorna. Eleverna i den vanliga folkskolan vore emellertid i regel allt för unga för att kunna i avsevärd mån tillgodogöra sig dylik undervisning. En uppnådd ålder av 16 år torde nämligen anses önskvärd. Där det finnes införd s. k. högre folkskola med praktisk linje, skulle dock denna undervisning kunna anordnas. Detsamma vore fallet, om de i det framlagda förslaget om yrkes- och fortsättningskolor angivna s. k. lärlingsskolorna komme till stånd, särskilt om vid desamma koncentrerad undervisning ordnades. Särskilt lämpade för undervisning i barnavård vore husmodersskolorna, vilkas elever som bekant skulle vara minst 16 år gamla. Vid förra riksdagen hade beslutats, att sådana husmodersskolor, som meddelade barnavårdsundervisning, skulle erhålla ett högre statsbidrag än andra, vilket vittnade om att man ansett dessa skolor särdeles lämpliga för denna undervisning. Men dessa husmodersskolor vore ännu alltför få för att i någon större utsträckning kunna fylla behovet. Man måste tänka sig att andra skolor genom statsanslag bereddades tillfälle till att meddela dylik undervisning. Härvid syntes böra ifrågakomma dels lanthushållningsskolorna (där inträdesåldern vore 16 år) och dels folkhögskolorna. Dessutom kunde komma i betraktande spädbarnskrubbor, barnträdgårdar samt seminarier och skolor av olika slag. Sakerligen vore emellertid icke ens härmed behovet fyllt. Måhända vore det nödvändigt att även åstadkomma särskilda undervisningskurser, fram

förallt å landsbygden, vare sig dessa förenades med husmoderskurser eller anordnades fristående. På senaste tiden hade försök med dylik undervisning gjorts av Svenska fattigvårdsförbundet, som för ändamålet även erhållit anslag av landstinget i Stockholms län. Hittills gjorda försök hade utfallit särdeles lyckligt, och intresset hos befolkningen hade visat sig stort.

Den andra viktiga punkten gällde *utbildning av lärarkrafter*. Här torde det vara riktigt att i största möjliga utsträckning bygga på de institutioner, som meddelade dylik undervisning, och genom statsanslag främja deras utbildning av lärarkrafter. Ett värdefullt tillskott skulle emellertid erhållas, om den plan, som nyligen framlagts av överläkaren vid Allmänna barnhuset, professor I. Jundell, kunde förverkligas. Detta förslag ginge ut på att vid barnhuset skulle anordnas ettåriga utbildningskurser för bland annat blivande lärarinnor i barnavård. Eleverna skulle komma i åtnjutande av såväl praktisk som teoretisk undervisning. Även i andra av vårt lands främsta barnavårdsanstalter torde möjlighet förefinnas för en dylik lärarinneutbildning, varför denna del av den föreliggande frågan ej borde möta några oöverbanneliga svårigheter att lösa.

Riksdagen finner det önskemål, motionären framställt i avseende å utsträckt undervisning i barnavård vara behjärtansvärt. Jämväl de riktlinjer, efter vilka utredningen bör ske, synas, såvitt riksdagen nu kan bedöma, vara av motionären berörda; och anser riksdagen det vara ett statsintresse av stor vikt, att förevarande fråga erhåller den bästa möjliga lösning.

I samband med utredning av frågan om utsträckt undervisning i barnavård synes lämpligen böra tagas under omprövning även frågan att bereda statsunderstöd åt barnavårdsanstalter och företag med likartad uppgift. De gynnsamma erfarenheter, som vunnits vid de på enskild väg upprättade barnavårdsanstalterna och därmed jämförliga institutioner, ingiva förhoppningar att goda resultat skola vinnas, om från statens sida understöd lämnades uti av motionären avsedda hänseende.

På grund av vad sålunda anförts, får riksdagen anhålla, att Eders Kungl. Maj:t täcktes låta utreda

dels huruvida undervisning i barnavård för kvinnor bör i större utsträckning än nu är fallet genom statsåtgärder befrämjas,

dels ock huruvida statsunderstöd bör kunna beviljas barnavårdsanstalter och andra företag, som avse att omhändertaga och vårda späda barn eller som hava till uppgift att stödja hemuppfostran, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 20 april 1918.

Med undersåtlig vördnad.
